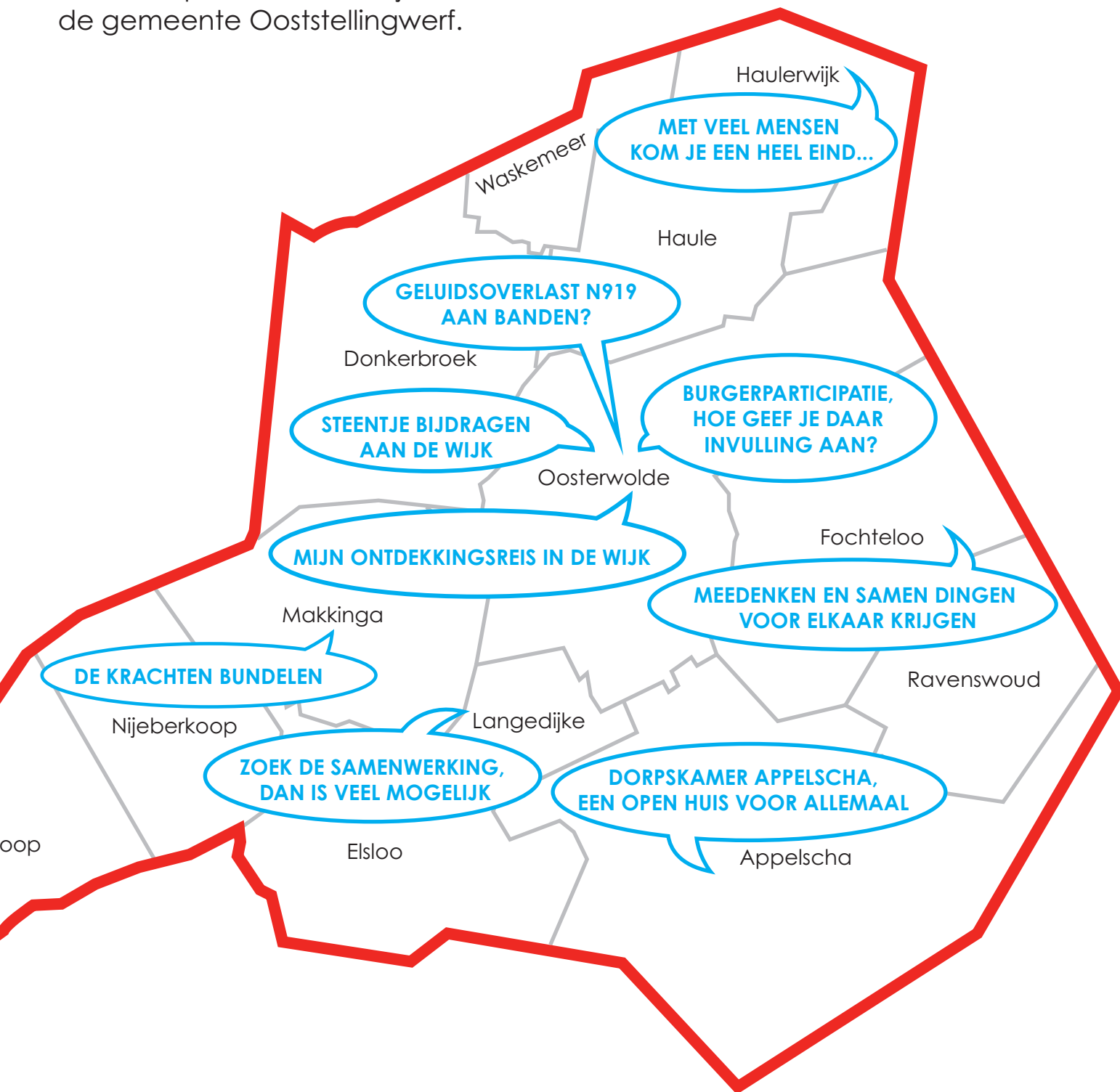

Bewoners aan het woord

DEEL 2

Evaluatie van initiatieven van inwoners in wijken en dorpen en de betekenis van de inzet van het opbouwerk hierbij in de gemeente Ooststellingwerf.

Oosterwolde, maart 2021

Voorwoord

Dit rapport gaat over ambities en dromen die inwoners in de verschillende dorpen en wijken in de gemeente Ooststellingwerf willen bewerkstelligen. Samen met de opbouwwerkers Harry Rook en André Ponger gaan bewoners op pad om die stip op de horizon te bereiken. Op deze trektocht ontmoeten de bewoners allerlei obstakels, valkuilen en nemen soms verkeerde afslagen.

Daartegenover zijn er ook mooie stappen voorwaarts gemaakt waarin de mensen elkaar gevonden hebben om samen met diverse instellingen de leefbaarheid van een dorp of wijk meer kleur te geven. Dit kunnen de bewoners en de opbouwwerkers niet alleen en bovendien zijn zij vaak nog maar aan het begin van deze trektocht.

De gemeente Ooststellingwerf heeft laten zien dat zij haar inwoners serieus wil nemen door in gesprek te gaan met hen via de dorpsgesprekken. Als gevolg daarvan zijn de opbouwwerkers met de inwoners aan de slag gegaan.

De begeleidingscommissie opbouwwerk nodigt u van harte uit om u mee te laten voeren door de negen verhalen van mensen die dingen willen realiseren voor hun dorp of wijk. Lees wat hen drijft en inspireert, wat zij leren en waar ze tegenaan lopen en hoe de opbouwwerkers hen hierin ondersteunen.

De begeleidingscommissie beveelt deze evaluatierapportage van harte aan in de overtuiging dat daarmee een signaal wordt afgegeven, dat opbouwwerk zich inmiddels heeft bewezen een nuttige en noodzakelijke aanwinst te zijn voor het dorps- en buurt(huis)werk als ook ter ondersteuning op het gebied van leefbaarheidsinitiatieven in de gemeente Ooststellingwerf.

De begeleidingscommissie:

Hennie Louwes-Kats

Eric van Beek

Folkert Bouma

Maarten Jeronimus

Samenvatting

De Gemeenteraad van Ooststellingwerf heeft begin 2020 besloten de pilot te verlengen tot en met 2021 omdat de gerealiseerde activiteiten en de inzet van het opbouwwerk door de dorpen en wijken van grote waarde werden bevonden. Bovendien bleek een half jaar wel heel kort om een goed beeld te krijgen of beoogde doelstellingen konden worden gehaald.

Er zijn verhalen opgehaald van bewoners, want als de dorpen (en wijken) opdrachtgevers zijn, dan is het belangrijk dat de bewoners zelf het verhaal vertellen. Dit heeft geresulteerd in negen prachtige heldere verhalen die een inkijkje geven hoe er het afgelopen jaar is gewerkt, wat het heeft opgeleverd en wat nu nodig is. Eén van de verhalen gaat over het functioneren van de begeleidingscommissie van het opbouwwerk. Deze commissie is ingesteld om de kwaliteit en inzet van het opbouwwerk te bewaken.

Er is onderzocht welke dieperliggende inzichten de verhalen bevatten. Wat vertellen ze over wat inwoners écht nodig hebben? Wat zijn belemmerende factoren en actoren bij het realiseren van de ambities en initiatieven en welke zijn stimulerend? Wat vertellen ze over waar het opbouwwerk voor gaat en staat in deze opdracht?

Een aantal conclusies hebben betrekking op wat leeft en speelt bij bewoners. Bewoners voelen zich niet gehoord door overheidsinstanties, waardoor energie bij bewoners weglekt. Bewoners willen zich niet meer verbinden aan belangenbehartiging, maar willen concrete activiteiten voor hun wijk of dorp realiseren. Mensen willen een laagdrempelige ontmoetingsplek voor hun medebewoners om elkaar daar te leren kennen. Een andere conclusie is dat het opbouwwerk *naast* de bewoners gaat staan en een tijdje met hen meeloopt om samen de door hen geagendeerde ambities, aandachtspunten en knelpunten aan te pakken.

Bewoners ervaren belemmeringen voor het realiseren van activiteiten door 'het kwijt' zijn van binding aan de woonplek, besturen die intern gericht zijn en door versnippering van informatie. Anderzijds voelen bewoners zich gesteund door het opbouwwerk en durven bewoners activiteiten te ontplooiën en te ondernemen gericht op binding en ontmoeting. Deuren zijn geopend en er is een basis gelegd om op voort te borduren. De dorpencoördinator heb je nodig om de weg in het gemeentehuis te weten, de opbouwwerker heb je nodig in het dorp of de wijk voor je initiatief, zo werd geconcludeerd door een van de inwoners.

Eén van de aanbevelingen uit de evaluatie is: zie inwoners als volwaardige en gelijkwaardige samenwerkingspartners en benáder hen dan ook als volwaardige samenwerkingspartners. Intensiveer de samenwerking en afstemming tussen de dorpencoördinatoren en de opbouwwerker zodat bewoners zich meer gehoord en gezien voelen. Tot slot: opbouwwerk is een kwestie van lange adem, zo blijkt uit het rapport. De inwoners kunnen en mogen we nu niet in de steek laten, zij verdienen het dat de inzet wordt voortgezet.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Onderzoeksmethode	6
3. Negen verhalen	6
3.1 MIJN ONTDEKKINGSREIS IN DE WIJK	6
3.2 ZOEK DE SAMENWERKING, DAN IS VEEL MOGELIJK	8
3.3 DE KRACHTEN BUNDELEN	10
3.4 BURGERPARTICIPATIE, HOE GEEF JE DAAR INVULLING AAN?.....	12
3.5 GELUIDSOVERLAST N919 AAN BANDEN?	14
3.6 MET VEEL MENSEN KOM JE EEN HEEL EIND... ..	15
3.7 STEENTJE BIJDAGEN AAN DE WIJK.....	17
3.8 DORPSKAMER APPELSCHA, EEN OPEN HUIS VOOR ALLEMAAL	19
3.a Het verhaal van de Begeleidingscommissie Opbouwwerk	21
3.9 MEEDENKEN EN SAMEN DINGEN VOOR ELKAAR KRIJGEN	21
4. Conclusies en aanbevelingen	23
4.1 Wat vertellen de verhalen over wat leeft en speelt bij bewoners in wijken en dorpen?	23
4.1.1 Conclusies	23
4.1.2 Aanbevelingen	24
4.2 Wat vertellen de verhalen over (f)actoren die belemmerend of stimulerend werken op het realiseren van ambities van initiatieven	25
4.2.1 Conclusies	25
4.2.2 Aanbevelingen	26
4.3 Wat vertellen de verhalen over de effecten van de ondersteuning van het opbouwwerk?	26
4.3.1 Conclusies	26
4.3.2 Aanbevelingen (algemeen)	26
5. Doorkijk naar de toekomst	27
5.1 Concrete vervolgstappen:	27
5.2 Werkgeverschap.....	28

1. Inleiding

Dit is het evaluatieverslag van de begeleidingscommissie over bewonersinitiatieven en de inzet van het opbouwwerk vanaf augustus 2019 tot heden in de dorpen en een aantal wijken in de gemeente Ooststellingwerf. Op basis van de *Visie op Samenleven* faciliteert de gemeente het opbouwwerk: 'inwoners zijn eigenaar van hun eigen initiatieven en projecten'. Deze evaluatie is het vervolg op de pilot in 2019 waarin vijf dorpen de inzet van het opbouwwerk hebben gevraagd om hun ideeën, aandachtspunten en dromen verder te kunnen brengen teneinde de leefbaarheid te vergroten en duurzame oplossingen te realiseren waarover zichzelf de regie kunnen voeren.

Het doel van deze evaluatie is om te bepalen in hoeverre inzet van het opbouwwerk een bijdrage levert aan de ambities van de dorpen en wijken. Hoe tevreden zijn bewoners over de inzet en wat betekent dit voor de inzet van het opbouwwerk in de toekomst? De pilot eindigt eind 2021.

De gemeenteraad kan mede aan de hand van deze evaluatie een besluit nemen over de structurele inzet van het opbouwwerk in de gemeente Ooststellingwerf.

Zoals beschreven in de evaluatie van 2019 heeft de gemeente Ooststellingwerf dorpen en samenwerkingspartners via o.a. dorpsgesprekken gevraagd wat zij belangrijk vinden dat er in de dorpen of buurten wordt gerealiseerd. Uitgangspunt hierbij is: *'De dorpen zijn de opdrachtgevers, de opbouwwerkers sluiten aan bij de energie, passie en mogelijkheden van de bewoners. De dorpen bepalen zelf het tempo waarin wordt gewerkt aan de onderwerpen'*.

De evaluatie vindt plaats aan de hand van de volgende criteria:

- zijn de betrokken inwoners/initiatiefnemers tevreden over wat er bereikt is;
- voelen inwoners zich gehoord en betrokken;
- is het draagvlak voor initiatieven vergroot;
- zijn meer inwoners actief in hun dorp/buurt;
- zijn ideeën uitgewerkt en liefst dromen werkelijkheid geworden;
- is inzichtelijk geworden wat inwoners zelf kunnen en waarbij ondersteuning wenselijk is of blijft en zijn inwoners er meer voor elkaar.

De inzet van het opbouwwerk afgelopen jaar richtte zich te allen tijde op wat er leeft en speelt in de dorpen en buurten en sloot aan bij de vragen en energie die daar aanwezig zijn. Het betekent ook dat m.b.t. het tempo waarin interventies, acties of veranderingen plaatsvinden, het dorp of de buurt hierbij leidend is. Zij hebben bepaald wanneer, waar en hoe dit gebeurt. Op deze manier krijgen de oplossingen van vraagstukken een duurzaam karakter, immers het dorp of de buurt zelf is hierdoor eigenaar van de oplossing. Het onderzoeksinstrument *'storytelling'* is ingezet om een goed beeld te kunnen krijgen wat *de betekenis en de effecten* zijn van de inzet van het opbouwwerk en wat de initiatieven betekenen voor de dorpen en wijken. De "verhalen" die worden verteld in deze evaluatie laten het eigenaarschap van de dorpen en wijken goed zien. Eén verhaal is afwijkend en gaat over het functioneren van de begeleidingscommissie. Een kwaliteitsinstrument dat ingezet is om elkaar tijdens het gehele proces te kunnen bevragen: doen we de goede dingen en doen we ze goed.

Helaas heeft de coronapandemie gezorgd voor de nodige vertragingen en uitstel van activiteiten, het anders organiseren van bijeenkomsten en communicatie. Ook hier hebben de dorpen en wijken zelf bepaald hoe dat er dan uit moest zien.

2. Onderzoeksmethode

Voor de evaluatie van dit onderzoek is gebruik gemaakt van ‘Storytelling’. Uitgangspunt van de opdracht is dat de dorpen de regie hebben bij de uitvoering. Een logische stap is dat de bewoners dan ook zelf het verhaal vertellen.

Een externe storytellingspecialist heeft – gebruikmakend van de metafoor van ‘de opbouwwerker die een eindje meeloopt op de door inwoners gekozen reis, het vervolg’ – de verhalen opgehaald. In tegenstelling tot de vorige evaluatie hebben de gesprekken vanwege de corona één op één plaatsgevonden. Alleen in Appelscha namen twee inwoners deel aan het gesprek.

Vervolgens zijn de verhalen samen met de opbouwwerkers geanalyseerd en is er betekenis aan gegeven: welke dieperliggende inzichten bevatten de verhalen? Wat vertellen ze over wat inwoners écht nodig hebben? Wat vertellen ze over waar het opbouwwerk voor gaat en staat in deze opdracht? Wat vertellen ze over kerncompetenties en kwaliteiten van het opbouwwerk, wat vertellen ze over wat typerend is voor de werkwijze van het opbouwwerk, wat vertellen ze over de toegevoegde waarde en het onderscheidend vermogen van het opbouwwerk?

3. Negen verhalen

3.1 MIJN ONTDEKKINGSREIS IN DE WIJK

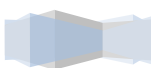
Het verhaal van Anco Tak in het Haerenkwartier

Anco Tak komt oorspronkelijk uit Utrecht, maar woont sinds 2009 in het Haerenkwartier. Het is een volkswijk die niet goed bekend staat. Vroeger was het een heftige wijk met veel ruzie en politie-ingrijpen. Hijzelf woont er met veel plezier. Vanwege de renovatieplannen van de woningcorporatie had hij zich al eens afgevraagd of hij in de klankbordgroep van de wijk zou gaan. Hij dacht dat het allemaal wel los zou lopen. Totdat er gesloopt werd...

“Tumult brak uit, vooral bij mensen die er al jaren woonden. De een schreeuwde nog harder dan de ander: Deze boom staat hier al 40 jaar en heb ik zelf geplant. Toen dacht ik: het kan geen kwaad om in de klankbordgroep te gaan zitten. Ik heb het een tijdje aangehoord en toen heb ik gezegd: het klopt natuurlijk niet, zoals de woningcorporatie het gedaan heeft. Maar we kunnen er niets meer aan veranderen. Vanaf nu moeten we goede afspraken maken. Eerst terugkoppelen aan de bewoners, voordat er besluiten genomen worden.”

Opkomen voor de wijk

“Ik zag dat de klankbordgroep niet werkte, omdat iedereen er voor zichzelf zat. Kwam er iets langs waar jij geen last van had, dan was het prima. Het ging mis toen een deur van een levensloopwoning direct naar buiten open ging. Dan is de warmte direct weg, terwijl je wilt isoleren. Maar er was niemand van de klankbordgroep die daarop reageerde, die hebben namelijk allemaal een gezinswoning. Totdat het besloten werd en twee mensen ons bij elkaar riepen. Toen ben ik opgestaan en heb ik gezegd: we geven Actium allemaal de schuld, maar we moeten de hand in eigen boezem steken. Wij zouden eigenlijk voor de wijk moeten opkomen, maar hebben dat nagelaten. Zeg nu eens één voor één wat jullie problemen zijn, dan kijken we daarna hoe we het met elkaar willen. Harry notuleerde alles. Iemand stond op en vroeg: wil jij dan onze woordvoerder zijn? Ik antwoordde: als

iedereen dat goed vindt. Toen zijn we met vier man plus Harry een kleine klankbordgroep begonnen. Met de ambitie om alles in goede banen te leiden. Zorgen dat bewoners en woningcorporatie weer door één deur kunnen gaan, zodat we aan het einde van de rit tevreden uit elkaar kunnen gaan. Tussendoor kwam er van alles langs. Neem het ketelhuis, dat jarenlang als buurthuis had gefunctioneerd. Maar er was iets misgegaan in het beheer en dat werd overgenomen door anderen die wel beheerden, maar niets organiseerden. Het enige wat bleef was het darten. De beheerders kregen de wind van voren. Het ging hun alleen maar om het binnen krijgen van geld. Er kwamen alleen maar zuipers en die maakten veel lawaai. Nu woon ik er vlakbij, maar ik had geen last. Het is allemaal van horen zeggen.

Het is aan de groep van het Ketelhuis om het buurthuis nieuw leven in te blazen. We hebben een behoeften enquête gehouden om te horen, wat bewoners vinden van het buurthuis en de mensen die er werken. Die moet je dan wel ophalen, anders komen ze in de prullenbak. Er kwamen veel reacties op en met de uitslag gaan we aan het werk. We willen het gebouw weer op orde hebben en nieuwe activiteiten ontplooiën. Ik heb wel de indruk dat er nu een kentering komt. Dat meer mensen actief worden, vooral mensen met kinderen. “

Hij weet de wegen

“Voor 1 maart had ik drie overleggen staan en moest ik tijdelijk verhuizen naar een wisselwoning. Dat is iets teveel van het goede. Als ik dat aan Harry vertel, verzet hij die afspraken direct. Wat Harry doet is voor ons onbekend terrein. Hij zit op het sociale vlak. In de wijk wonen mensen met psychische problemen, meer dan ik verwacht had. Ik weet niet wat nodig is of over wat vandaag de dag belangrijk is. Harry weet dat wel. Hij weet waar de kinderen mee bezig zijn.

Harry weet de wegen. Zo had hij het plan een vlinderstruik te geven als welkomstgeschenk namens de Ketelhuiscgroep aan nieuwe bewoners van de groene wijk. Hij weet dan potjes te vinden waarmee we dat geschenk kunnen regelen. Degene die erbij zit van de gemeente denkt 100% mee en de wethouder hebben wij ook mee.

Hij kent de Kunstwerfplaats in Oosterwolde. Die gaan straks verhalen ophalen bij oud-bewoners. Uiteindelijk komt er een kunstwerk en misschien een uitvoering. Harry weet: als je dit wilt regelen, dan moet je daar en daar aan denken. Er is in december vorig jaar al een deel van het bedrag voor het project toegekend vanuit het Fonds Ooststellingwerf. Harry weet alle ins en outs; er gaan deuren voor mij open.

Resultaten	Mijn score (1-10) of: 	Toelichting
Tevreden over resultaten	7	Als corona er niet was geweest een 8
Bewoners voelen zich gehoord en betrokken	Gemiddeld 7	Je hebt altijd mensen voor wie het niet geldt
Het draagvlak voor wijkinitiatieven is vergroot	8	Het merendeel is positief
Meer bewoners zijn actief geworden in de wijk	8	Te zien aan verschillende werkgroepen en hoe iedereen zich daarvoor inzet.
Ideeën zijn uitgewerkt, dromen zijn werkelijkheid geworden	8 ideeën	Dromen zijn nog niet werkelijkheid, in die fase zitten we nog niet

Inzichtelijk is geworden wat bewoners zelf kunnen en waarvoor ondersteuning nodig is	8	Naar behoefte, we zijn nog bezig om dit uit te diepen. Er gaat een geschrift rond, waarop ze kunnen reageren
Bewoners zijn er meer voor elkaar	8	De verbinding is er, iedereen moet verhuizen,

De klankbordgroep functioneert nu, zoals die zou moeten. Die werkt nu voor de wijk. Corona doorkruiste veel plannen, maar we zijn goed bezig. De rest komt nog. Ik vind het belangrijk dat je echt in gesprek gaat met mensen om eruit te krijgen wat er in zit. **Je moet luisteren om ergens te komen, op de juiste manier met mensen omgaan en zorgen dat zij zich gehoord voelen.**

3.2 ZOEK DE SAMENWERKING, DAN IS VEEL MOGELIJK

Het verhaal van Jantine Slootheer uit Langedijke

Jantine woont al 42 jaar in Langedijke, een dorp met zo'n 300 inwoners en een heel actief verenigingsleven. Tot aan haar pensioen werkte ze in de gezondheidszorg. Daarna besloot, ze dat ze iets terug wilde doen voor het dorp. Die mogelijkheid deed zich begin 2019 voor, toen de penningmeester van Plaatselijk Belang en zijn vrouw met haar bespraken of het leuk zou zijn om fitnessstoestellen in Langedijke te krijgen.

“Ik vind het belangrijk om een doel voor ogen te hebben, dus ik heb ‘ja’ gezegd. Daar wil ik de trekker wel van zijn en het kan ook breder: gezond ouder worden (GOW). Ik wil iets voor ouderen doen; 50% van ons dorp bestaat uit ouderen. Plaatselijk Belang ging akkoord en toen heb ik mensen gevraagd om in een commissie te gaan zitten. Eerst hebben we gebrainstormd hoe iedereen het zag. Daarna hebben we Harry gevraagd om te horen wat die er van vond. Hij had ervaring in een dorp in Drenthe, waar ze veel hadden gedaan rond ouderen, eenzaamheid en samen uit eten gaan in eigen dorp. Dat pakken we erbij!”

Afvallers

“Het fonds van de gemeente stond in de krant en toen moest het ineens heel snel. We moesten pitchten. Ik heb iemand meegenomen die zich bezig hield met het eten. We wilden ook andere dingen organiseren, zoals valpreventie en veiligheid. Ik deed het pitchten. We kregen € 20.000 en Plaatselijk Belang zou er € 3.000 bij doen. Daarna hebben we veel vergaderingen gehouden. Er waren afvallers in de commissie, omdat ze het niet konden overzien. De voorzitter van Plaatselijk Belang kreeg het Spaans benauwd: als straks mensen vallen, moet ik mijn huis verkopen. We zochten contact met iemand van de gemeente. Die zei: vanwege onze vrijwilligersverzekering loopt dat wel los. Daardoor kwam er wat rust in de tent. Wat je wél goed moet regelen is wie het onderhoudt. Toen hebben we met afgevaardigden van verenigingen gekeken naar de juiste plek op het sportveld. Binnen het kwartier waren we eruit. Vervolgens kwam ook de vraag: hoe gaan we het opzetten? Want je wilt wél dat het leeft. Het idee was om groepjes te maken en tussendoor koffie te drinken. Daniël, de buurtsportcoach, zag het zitten: hij had een stagiaire waar het ook leuk voor was.

De wethouder deed de opening met veel mensen en een gebakje erbij. We hadden 21 man, verdeeld over twee groepen. De ene om half tien en de andere om half elf en tussendoor was er koffie. Toen kwam corona en kon het nog maar met zijn vieren. Daniël zorgde voor een QR-code op de fitnessapparaten en maakte filmpjes hoe je de oefeningen kon doen. Zijn stagiaire gaat twee vrouwen

en een man trainen om de voortgang erin te houden. Zij worden het aanspreekpunt en gaan anderen trainen. Eerst een warming-up, daarna op de toestellen en dan de cooling-down.

In ons dorp wonen veel 60+ vrouwen. Je merkt dat ze behoefte hebben aan sport, maar niet naar de sportschool willen. Bedoeling is om met elkaar de verbinding te zoeken tijdens het sporten. Dan heb je contact met mensen waar je eerst geen contact mee had. Hoe mooi is het als je én buiten bent én elkaar kunt stimuleren. Ook goed voor de coronakilo's. Laatst heb ik nog even met mijn kleindochter op de toestellen gesport. Er is een 84-jarige mevrouw die meedoet. Als het even kan, ga ik er naartoe, zei ze.

Inmiddels ben ik uit Plaatselijk Belang gestapt. Het kostte me energie en slapeloze nachten. Maar we maken dit project af. Er staan twee themamiddagen op stapel. De gepensioneerde huisarts van Appelscha heeft toegezegd een middag te verzorgen rond gezond ouder worden. Later gaat hij misschien iets rond euthanasie doen. De wijkagent doet het thema veiligheid in en om huis. Dat zijn echt de krenten in de pap; hier krijg ik energie van.

Stabiele factor

Harry en Daniël waren voor mij de stabiele factor. Van het begin tot het eind zijn zij erbij geweest. Vooral in het begin waren zij mede de katalysator. Bij de opening van het beweegveld kwam de wethouder naar mij toe. We hadden een discussie over het onderdeel 'uit eten': er is niet zoveel geld. De wethouder sprak Harry aan en zei: je hebt toch wel wat geld? Laat maar zien wat je nodig hebt, dan zien we wel verder, zei Harry. We hebben geld van Scala gekregen; die heeft ook toegezegd een deel van de kosten van de themamiddagen te betalen. We vragen een eigen bijdrage. Je moet er wel iets voor over hebben. Later fungeerde Harry als achterwacht; als er wat was, kon je hem bellen. Het contact met hem en ook met de gemeente is laagdrempelig. De beeldvorming bij Plaatselijk Belang is anders en dat vind ik jammer. Zoek de samenwerking, dan is zoveel mogelijk. Het is mooi dat je een beroep kunt doen op het opbouwwerk. Nee, we kunnen het zelf wel is de reactie, maar dat is niet zo. Dan krijg je een groep in een groep. Harry was erbij toen ik het GOW-plan maakte met de penningmeester. Daar konden wij op voortborduren. Hij heeft een brede visie: er kan veel meer. Hij kan overstijgend denken: wat is je doel? Wij hadden ideeën en hij gaf ons materiaal om te lezen en deelde zijn ervaringen met ons.

“Het is een heel project geweest, zonder Wij Vrouwen, vrijwilligers uit het dorp Harry en Daniël was het niet gelukt.”

Resultaten	Mijn score (1-10) of: 	Toelichting
Tevreden over resultaten	9	Toestellen staan er. Er is nog steeds enthousiasme, we kijken er naar uit om met elkaar te sporten
Bewoners voelen zich gehoord en betrokken	8,5	Met name de groep van Wij Vrouwen (65) hebben veel input gegeven
Het draagvlak voor dorpsinitiatieven is vergroot	7	Ook nu via de penningmeester met scala contact. Men ziet dat er meer is. De Nieuwsjaarreceptie voor ouderen was een succes. Je ziet dat er meer kan.
Meer bewoners zijn actief geworden in het dorp	7	Uit eten groep is erbij gekomen, we zoeken meer de verbinding

Ideeën zijn uitgewerkt, dromen zijn werkelijkheid geworden	7	Voor een groot deel uit gekomen. De toestellen zijn helemaal top. Uit eten is goed geworden. Door corona kon een boel niet
Inzichtelijk is geworden wat bewoners zelf kunnen en waarvoor ondersteuning nodig is	9	Duidelijk is geworden dat je veel meer het gesprek moet aangaan met Scala en de gemeente
Bewoners zijn er meer voor elkaar	8	Er gebeurt heel veel in het dorp. Er zijn veel activiteiten.

3.3 DE KRACHTEN BUNDELEN

Het verhaal van Marlies Bouma uit Makkinga

Makkinga is een dorp met iets meer dan duizend inwoners. Bewoners van het dorp zijn altijd actief en coöperatief geweest. De inkomsten van de vlomarkt die sinds de jaren '80 van de vorige eeuw worden georganiseerd, worden altijd gebruikt om activiteiten voor inwoners te bekostigen. Het dorp heeft een actief Dorpsbelang. Marlies heeft zelf 10 jaar in het Dorpsbelang gezeten en is sinds 2018 lid van de werkgroep Sociaal Domein.

“Het Dorpshuis is recentelijk vernieuwd. Er is een stuk aangebouwd aan de voorkant. Naast het gebouw is een nieuwe huisartsenpraktijk gebouwd. In het dorpshuis heeft de Thuiszorg een kantoor; een fysiotherapeut, logopedie en een pedicure hebben er vaste spreekuren. Daardoor hebben we meer voelsprietten in het dorp gekregen. En er is de ontmoetingsruimte, daar kunnen mensen elkaar ontmoeten en meedoen aan activiteiten. We willen daar steeds meer mensen naartoe krijgen. We waren leuk bezig, het liep allemaal toen corona alles stopte. Neem de cursus bridgen. We hadden bedacht: we gaan beginnen als we acht mensen hebben. Het bleek het dubbele te zijn. Mooi als je dingen ‘verzint’ waar behoefte aan is. Dit ligt nu al een hele tijd op zijn gat. We hebben geen enkel vooruitzicht wanneer het weer kan. Maar zodra het wél kan, staat er een groep vrijwilligers klaar.”

Driehoek

“Wat nu overblijft is de zoomvergadering met de zorg: de driehoek ‘Welzijn op Recept’. Die wordt georganiseerd door de Thuiszorg. De coördinator kom ik regelmatig tegen als ik in het Dorpshuis ben. Nu je zo dicht bij elkaar zit, doe je daaraan mee. Door de uitbreiding zijn dit soort dingen gaan groeien. We leren elkaar kennen en wisselen ervaringen uit. Twee zoomvergaderingen geleden hebben we stilgestaan bij het thema ‘mantelzorg’ en aan wat er wordt geboden aan mantelzorgers om die te ontlasten. Wij zijn alleen maar vrijwilligers, wat kun je als vrijwilliger doen? De praktijkondersteuner van de huisarts hoort dat het heel zwaar is voor mantelzorgers. Toen werden net plannen openbaar, dat er dagopvang zou komen in Oosterwolde voor mensen die dementeren en veel zorg behoeven. Dat zou een concrete ontlasting kunnen zijn voor mantelzorgers die boven hun theewater zitten, maar dat is nu ook in de war.

Als werkgroep wilden wij het Sociaal Domein in kaart brengen. Voor inwoners die willen weten ‘wat is hier allemaal?’ of ‘ik heb iets nodig, waar kan ik dat vinden?’. Daar worstelden we mee. We wilden wel, maar wisten niet hoe we het konden aanpakken. André zei: ‘ik heb een stagiaire, die kan wel helpen’. Die heeft een voorzetje gedaan en dat hebben wij verder uitgewerkt. Het heeft ons veel tijd

gekost en de informatie moeten we ieder kwartaal actualiseren. Die informatie, de sociale kaart, staat inmiddels op de website van Dorpsbelang Makkinga en we hebben die informatie gelijk gedeeld in de driehoek. De praktijkondersteuner van de huisarts was er blij mee. Wat is er veel! Als we straks iemand hebben met een bepaalde vraag, dan kunnen we die wijzen op deze informatie. Ik vond het fijn dat je als vrijwilliger op die manier ook inbreng hebt, ook al heb je een andere status.”

Dan komen we vooruit

“André doet ook mee aan deze bijeenkomsten, hij kijkt vanuit het opbouwwerk. Hij neemt informatie mee, waar wij ons voordeel mee kunnen doen. Bijvoorbeeld over Welzijn op Recept. Als je dit gehoord en gelezen hebt en je hoort later van een initiatief, dan denk je: hier moeten we aan meedoen. Daar wil ik bij zijn, dit vind ik belangrijk. Het zijn kleine aanzetjes, maar anders had je er overheen gelezen.

Hij zegt vaak: dit ga ik voor jullie uitzoeken. We hebben een werkgroep van vijf man en daar is hij als ondersteuner bij gekomen. Op een gegeven moment vroegen we ons af, wat moeten we nu eigenlijk met de jeugd? Er is een jeugdhonk dat door vrijwilligers wordt gerund. Daarna is er de jongerenbus van Scala die donderdagavond komt, maar daar zit geen connectie tussen. Nu blijken daar wel weer andere jongeren te zijn en dat is goed om te weten.

André probeert mee te denken. Vorig jaar was het thema ‘eenzaamheid’ belangrijk. Hoe ‘weet en meet’ je of mensen eenzaam zijn? Hoe kun je mensen bereiken die eenzaam zijn écht bereiken? Ook in een klein dorp heb je mensen die dat zijn. We zitten nog in de fase van bedenken hoe we daar mee om kunnen gaan.

Een lid van de werkgroep sociaal domein was één van de weinigen die contact had met een bepaalde bewoner in ons dorp. Die persoon is wel een keer naar de ontmoetingsruimte geweest, maar daar bleef het bij. Hij reageerde afwijzend op de vraag ‘zal ik je ophalen’. Dan gaat het ook om respect voor keuzes en privacy.

Het positieve van André is dat hij aansluit bij de behoeften van de groep. Wij kunnen zelf veel en André geeft daarin ondersteuning. André zei: ik kom bij jullie. Zeg maar hoe ver jullie zijn en wat ik voor jullie kan meenemen. Ja dan komen we vooruit. Als hij er niet is, is de stimulans weg en valt de groep stil.

Ik blijf dit soort vrijwilligerswerk als positief zien. Het heeft me meer opgeleverd dan gekost. Ik ben trots dat de sociale kaart klaar is en dat we daar waardering voor krijgen. We hebben wel eens een probleem, maar dat kunnen we altijd wel binnen de groep oplossen. De krachten bundelen.

Als je samen de schouders eronder zet, kom je ver.”

Resultaten	Mijn score (1-10) of: 	Toelichting
Tevreden over resultaten	6	We willen graag weer aan het werk, maar door de corona moeten we wachten
Bewoners voelen zich gehoord en betrokken	7	
Het draagvlak voor dorpsinitiatieven is vergroot	7	

Meer bewoners zijn actief geworden in het dorp	7	
Ideeën zijn uitgewerkt, dromen zijn werkelijkheid geworden	5	De ideeën zijn er maar we willen uitwerken en uitvoeren
Inzichtelijk is geworden wat bewoners zelf kunnen en waarvoor ondersteuning nodig is	5	Moeten we mee bezig blijven
Bewoners zijn er meer voor elkaar	8	Zeker in deze tijd

3.4 BURGERPARTICIPATIE, HOE GEEF JE DAAR INVULLING AAN?

Het verhaal van Cees Verboom, Bewoners Overleg Oosterwolde-Noord (BOON)

Cees Verboom was meer dan tien jaar de voorzitter van BOON. Daarnaast zit hij ook in de Adviesraad Sociaal Domein. Op 1 april 2021 stopt hij als voorzitter van BOON.

“In oktober 2010 kreeg ik een uitnodiging van de gemeente en Actium of we als inwoners wilden meepraten en meedenken over het woonplezier in de buurt en invloed op de inzet van de gemeente, Scala en Actium. In onze wijk wonen rond 3400 inwoners en op de bijeenkomst kwam een man of twintig af. Niet bepaald veel. Ik had mezelf niet aangemeld, maar was toch wel nieuwsgierig wat er speelt. Uiteindelijk besloten acht inwoners om daaraan een bijdrage te willen leveren. Onder leiding van een opbouwwerker van Scala kwamen we tot de conclusie dat dit in de vorm van een stichting zou moeten zijn, waarvoor minimaal drie bestuurders nodig waren. Ik – en dat was een beetje dom – meldde me aan om de “kar” te trekken als voorzitter. Ook de functies van penningmeester en secretaris konden later worden ingevuld. Terugkijkend is deze periode één van de mooiste ervaringen in mijn leven. Met acht wildvreemde mensen aan tafel zitten en afspreken: we gaan iets doen. Van de oorspronkelijke groep zijn nu nog de drie stichtingsbestuurders over. Gelet op de moeizame invulling van de ontstane vacatures in de achterliggende jaren, heb ik in 2019 aangegeven dat ik er per 1 april 2021 mee stop.”

Invulling geven aan de doelstelling

“Om als Bewonerscommissie zichtbaar en herkenbaar te worden brengen we een wijkkrant uit, hebben een website en een facebook-pagina. Daarnaast organiseren we (jaarlijkse) activiteiten, zoals Burendag, NL-Doet, Buitenspeeldag en opruimen zwerfafval. We hebben meegewerkt aan een enquête in samenwerking met de Buurtsportcoaches en Rikkingahof over sporten en bewegen in de wijk. Aan het rapport “Verbinding in de wijk” uit 2014 hebben wij onze bijdrage geleverd. Thans zijn er rond 30 inwoners als vrijwilliger actief om ons te helpen dit te realiseren. Blijvende verbindingen met andere organisaties zijn niet ontstaan.

Als het gaat om wat ik noem “meer beleidsmatige zaken”, dan blijkt er zowel in het bestuur als bij de inwoners er veel minder interesse leeft. Het mee invulling geven aan een door de gemeente gewenste Gebiedsagenda of recent de ‘Doe-agenda Ieder doet en ontmoet’ of de Omgevingsvisie, zijn een brug te ver. Ook de uitkomst van het Wijkgesprek met de gemeente was teleurstellend. Slechts één keer ontstond er een vorm van saamhorigheid onder de inwoners en dat was het verzet tegen de plannen op Jardinga Esch.

Vaak is door ons gesproken over hoe wij een mening namens de inwoners konden verwoorden, als deze is gebaseerd op toevallige, eigen, contacten. Immers in onze wijk is geen locatie waar inwoners met elkaar spontaan kunnen ontmoeten en van gedachten wisselen. Immers als we elkaar niet kennen, gaan we ook niet in gesprek over thema's.

Zou het kunnen zijn dat inwoners afhaken en niet beschikbaar zijn voor bestuursfuncties omdat er door de lokale overheid steeds vaker een beroep wordt gedaan op Bewonerscommissies en Plaatselijk Belangen?

Het is allemaal psychologie van de koude grond. Van de ambtelijke kant krijg ik soms het idee: burgerparticipatie, dat doen we even. Maar burgerparticipatie is lastig te organiseren. Wil je handen en voeten geven aan burgerparticipatie, dan moet de (lokale) overheid investeren in mensen die dit handen en voeten geven. We zijn veel te veel individualistisch geworden. Ik heb vaak het gevoel gehad dat wij als bewonerscommissie nooit echt serieus genomen werden. We mochten meepraten, maar hadden niet het gevoel dat we gehoord werden. Een voorbeeld daarvan is een brief aan de gemeenteraad uit december 2019. Er was gelegenheid voor burgers om bij de Raad in te spreken met zaken die hen bezighielden. Ik kon niet die avond, maar ik heb namens BOON een brief gestuurd met een inspreekpunt. In die brief heb ik de noodzaak van een ontmoetingsplek onder de aandacht gebracht. Wij hebben (nog) geen inhoudelijke reactie ontvangen."

Hoe stichtingsbestuurders vinden?

"Met deze vraag zochten wij contact met onze oprichtingspartners. Toen raakten we ook met Harry in gesprek. 'Zal ik eens bij jullie vergadering komen, om te horen wat er speelt, hoe jullie met elkaar omgaan en wat ik kan betekenen', vroeg hij. Hij heeft vanaf november 2019 deelgenomen aan onze bestuursvergaderingen en al snel zijn we tot de conclusie gekomen: hier komt het bestuur op deze wijze niet uit. Hij was aangenaam verrast m.b.t. het aantal vrijwilligers waarop wij een beroep konden doen.

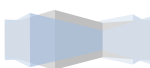
Wat kunnen we doen om nieuwe bestuurders te krijgen, vooral uit de huursector? Nu zijn het nagenoeg alleen mensen uit koopwoningen en dat wringt. Van beide kanten van de Prandingaweg en uit allerlei groeperingen moet je mensen hebben. Anders weet je niet wat er leeft en bouw je geen saamhorigheid op.

We hadden het idee straatbijeenkomsten te organiseren. We nemen een tent mee, nodigen mensen uit voor een hapje en een drankje en gaan in gesprek. We dachten aan een spelvorm, waarbij je mensen om tafel zet. Als de wijzer naar jou wijst, krijg je een vraag (idee opgedaan bij Vraag Elkaar). Door die vorm zouden misschien spontane gesprekken kunnen ontstaan.

Alleen, toen kwam corona en de datum waarop het voltallige stichtingsbestuur te kennen had gegeven te stoppen kwam snel dichterbij. Eerst hadden we het idee, dat de opbouwwerkers en hun stagiaire de wijk in zouden gaan om mensen te interviewen. Ook dat lukte niet vanwege corona.

Toen kwam Harry met het idee: wat als wij een enquête houden? Kijkend naar de historie zag ik het niet zitten. Wie vult zo iets in? Een beter alternatief was niet voorhanden.

We hebben Bart, de stagiaire Social Work van de NHLStenden, de opdracht gegeven een enquête uit te voeren. Hij kwam met een QR-code, die iedereen zo aan kon klikken. Over de uitkomst ben ik nog niet eens ontevreden, zowel qua aantallen als qua reactie. We kregen 47 reacties, een aardige score. Het leverde vijf mensen op die eventueel geïnteresseerd waren in een bestuursfunctie. En een groot aantal mensen die willen meehelpen bij activiteiten. Ik was aangenaam verrast, dat geeft wel goede

moed. Twee van de huidige bestuursleden willen misschien ook wel een rol. Afronding van dit proces is lastig door de huidige beperkingen.”

Doorstart maken

“Nu ben ik bezig om samen met Harry te kijken of we een buurtkamer kunnen krijgen. Uit onze mini-enquête bleek dat 62% van onze inwoners naar een dergelijke voorziening zou gaan om buurtgenoten te ontmoeten. Met Sawono en de Molukse gemeenschap zijn we in gesprek met Phusis om een deel van hun locatie aan het Rode Plein te huren, dus een mooie zichtlocatie. Daardoor heeft mijn motortje toch weer een slag gekregen. Ik hoop dat daar de komende maanden duidelijkheid over komt.

Ik kwam onlangs in een publicatie de volgende zinsnede tegen:

‘Zonder een stevige sociale basis verschaalt het leefklimaat in onze wijken, buurten en dorpen. De sociale basis vraagt om permanent onderhoud met daarbij behorende investeringen.’

Ik zie de rol van de opbouwwerker als de wijkverbinder, welke zorgt voor de onderlinge contacten in een divers samengestelde wijk.”

3.5 GELUIDSOVERLAST N919 AAN BANDEN?

Het verhaal van Johan Stielstra Oosterwolde-Noord

Johan Stielstra woont sinds 1986 in Oosterwolde-Noord, in de wijk Schottelenburg en verhuisde in 2019 naar een woning vlakbij de Schottelenburgweg. Deze weg loopt om Oosterwolde heen. In de wijk waar Johan woont, zijn circa vijftig huizen die direct aan de weg liggen. Bewoners ervaren veel geluidsoverlast van het verkeer, vooral van het landbouwverkeer, vrachtverkeer en motoren. Samen met Klaas Peter Runia en Rob Goudberg onderneemt Johan een poging om de geluidsoverlast aan banden te leggen.

“November 2019 organiseerde bewonerscommissie Sawono een vergadering. Op dat moment was bekend dat de kruising Rijweg/Schottelenburgweg gewijzigd zou worden. Uit verschillende scenario’s zou een plan gekozen worden. Ik wilde daar wel iets meer van weten en heb naar voren gebracht dat wij veel geluidsoverlast ervaren van het verkeer op de Schottelenburgweg. Opbouwwerker André Ponger die ook aanwezig was wilde hier samen met mij wel naar kijken.”

Het lawaai houdt nooit op

“In huis heb ik geen last van het verkeerslawaai, maar kan ik het wel horen. Zomers, buiten in de tuin is het anders. Het lawaai houdt nooit op en dat is het grootste probleem. We hebben veel last van vrachtverkeer en landbouwverkeer en in het voorjaar en de zomer veel hinder van motoren die veel lawaai veroorzaken. We zouden wel willen dat er een geluidsscherm komt en dat de snelheid op de Schottelenburgweg naar beneden gaat. Zestig kilometer per uur zou een stuk beter zijn. Stil asfalt zou ook kunnen helpen.

Het zou mooi zijn als er nog twee of drie mensen zijn die achter het initiatief staan, zei André in ons eerste gesprek. In eerste instantie heb ik drie mensen gevraagd om mee te praten waarvan ééntje later afhaakte. In het tweede gesprek werd duidelijk dat we over 3 punten vragen hebben, nl. het aanbrengen van een geluidsscherm, de snelheid op de Schottelenburgweg verlagen naar 60 km/u en nieuw stiller asfalt aanbrengen. We wilden dit voorleggen aan de provincie maar eerst wilden we een gesprek met de betreffende ambtenaar Arjan Janssens van de gemeente, want de woningen staan op gemeentegrond. Van de gemeente wilden we weten wat zij van onze voorstellen/bezwaren vonden

en of ze betrokken zijn bij de te wijzigen kruising Rijweg/ Schottelenburgweg die gemaakt gaat worden. In ons gesprek met Arjan Janssens zegde hij toe om onze punten voor te leggen aan de provincie. Na zijn gesprek met de provincie kwam het er op neer, dat een geluidsscherm onhaalbaar was en dat stil asfalt niet eerder aan de orde zou zijn dan wanneer het vernieuwd zou moeten worden. Op het verlagen van snelheid kregen we op dat moment geen antwoord.

We hebben daarna besloten om een brief te sturen naar provincie Fryslân. Deze brief heeft André opgesteld en we hebben een lijst van circa 35 bewoners van de wijk bijgevoegd. 17 December kregen we antwoord op deze brief.”

Domper

“Op alle drie de punten wilde de provincie geen toezeggingen doen en men vond het niet nodig om met ons in gesprek te gaan. Wat betreft een geluidsscherm verwezen ze ons naar de gemeente. Dat was een domper. We hadden gehoopt dat ze in ieder geval de snelheid over het stuk weg achter onze woonwijk – ongeveer 200 meter – terug wilden brengen naar 60 km/u.

Weer in gesprek met André: wat doen we? Weer naar de provincie of naar de gemeente? We kozen voor het laatste. Het duurde lang, ook vanwege corona, voordat we online een gesprek hadden met de wethouder en de ambtenaar. We hebben weer uitgelegd wat het probleem was en waar we tegenaanliepen. De wethouder zegde toe dat zij met de provincie in gesprek zou gaan over het verlaging van de snelheid en stiller asfalt. Een geluidsscherm op gemeentegrond vond ze onhaalbaar. We hebben al een reactie gehad van de ambtenaar. Die gaf ons een link naar een website van de provincie. Daar kun je zien hoe de provincie de waarden meet en bepaalt van de overlast die een bepaalde weg veroorzaakt. De provincie doet één keer per vijf jaar een meting. Als blijkt dat normen overschreden worden, gaan ze proactief bezig. De gemiddelde snelheid op het stuk weg achter de woonwijk was in 2020 74,2 km/uur. Het meetpunt van de provincie waar één keer in de vijf jaar gemeten wordt, ligt een heel eind buiten Oosterwolde. Het verkeer dat de wijk in en uitgaat vanaf de Rijweg richting Molenweg v.v. plus het verkeer dat van en naar Fochteloo gaat vanaf de Molenweg nemen ze op deze wijze niet mee in de meting.

Een paar weken geleden stond in de krant, dat ze met de kruising bezig gaan en daar stond ook een webadres in, voor als je op de hoogte wilde blijven van de werkzaamheden aan de N919. Daar staat, dat ze in 2022 het asfalt van de Schottelenburgweg gaan vervangen. Wij hopen dat het stil asfalt wordt.

We wachten nu op wat de ambtenaar te horen krijgt. Het enige waar ik nu op hoop is aanpassing van de snelheid. Ik verwacht er niet te veel van, dan kan het ook niet tegenvallen.

Een bewoner van de wijk die ik sprak was negatiever. Die zei: als het zo gaat, dan weet ik het wel. Dan is alles al in kannen en kruiken en hebben we niets meer te vertellen.

We vragen ons af of we zonder André wel zo ver gekomen waren. Hij helpt ons verder. Hij is bij alle gesprekken aanwezig, hij kent de wegen, helpt met schrijven en houdt de motivatie erin.

Wij zijn blij, dat er weer eens actie ondernomen wordt.”

3.6 MET VEEL MENSEN KOM JE EEN HEEL EIND...

Het verhaal van Petra Meijster uit Haulerwijk

Haulerwijk is een klein dorp, een voormalige veenarbeidersdorp met ruim drieduizend inwoners. Inwoner Petra was 30 jaar actief in de financiële wereld. Toen er geen plek meer voor haar was bij de Rabobank stond ze voor de vraag: wat nu? Inmiddels zet ze zich in voor statushouders en is ze

sinds 2019 de drijvende kracht achter de HAP, het Haulerwijkster Activiteiten Platform. Er waren vergaande plannen om van alles te organiseren toen ze in 2020 corona op hun bordje kregen...

“Ik had tijd en connecties en dus nam ik zitting in Plaatselijk Belang van Haulerwijk. Nadat ik een tijdje had meegelopen dacht ik: dit is wel heel zakelijk. Het gemeentelijke gebeuren is niet mijn ding. Ik ga liever iets op activiteitengebied doen. Het HAP is een paraplu waar allerlei activiteitencommissies, zoals die van jongeren of de Sinterklaasviering onder hangen. Wij als commissie regelen overkoepelende dingen zoals vergunningen en verzekeringen. Als iemand uit het dorp iets willen organiseren, dan verbinden wij Plaatselijk Belang en de inwoner. “

Samenwerken

“In 2019 werd ook de Jongerenorganisatie Haulerwijk (JOH) opgericht en daarmee zijn we gaan samenwerken. Voor jongeren tot 18 jaar kon nog veel voor de zomervakantie. Het openlucht-zwembad hier heeft een groot grasveld, dus alle ruimte. Het is privé, dus we hadden geen gedoe met vergunningen. Daar hebben we in juli, direct na de eerste coronagolf, een grote disco georganiseerd. We hadden via Jaap Noorda een mooi bedrag gekregen voor het traject Maatschappelijke Diensttijd (MDT). Die subsidie van € 10.000 kregen we van de ene op de andere dag toegeworpen. Maar die moest wél binnen drie maanden en midden in de zomervakantie besteed worden. We zijn bij elkaar gekomen, hebben een groep geformeerd en toen stond de disco er. We kregen naderhand veel complimenten van allerlei mensen. De avond van de disco heb ik nog genetwerkt met iemand van de zwemclub. Die wilde ook wel wat organiseren. Van hieruit ontstond ook de samenwerking met mensen van Scala; we kwamen uit op een zwemloop waar mensen baantjes konden zwemmen, hardlopen, buikschuiven, boogschieten en er was een mogelijkheid voor bubblevoetbal voor de jeugd.

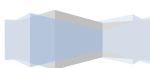
We verbonden ons aan het Sportakkoord. Idee erachter is, dat iedereen van nul tot honderd kan sporten op zijn eigen niveau en manier en dat het voor iedereen toegankelijk is.

Als afsluiting van alle activiteiten van het DMT traject hebben we een volleybaltoernooi georganiseerd. Ik heb vanuit mijn betrokkenheid met statushouders geregeld dat er een wedstrijd Eritrea-Nederland kwam. De statushouders vonden het prachtig. Ze willen heel graag contact hebben; weten niet welke activiteiten er georganiseerd worden, kunnen dat ook vaak niet lezen in de plaatselijke krant. Van het ene kwam het andere. Ik raakte met Harry in gesprek over de Buurtkamer in Appelscha vanwege een statushouder die iets wilde doen. Na Corona kan hij daar aan de slag. Zo zie je, hoe belangrijk het is, als je mensen kent.

We merkten dat de jeugd van 16 jaar en ouder ons niet nodig heeft om iets te organiseren. Daarom hebben we de aandacht verlegd naar 12- en 13-jarigen. We hebben er veel van geleerd. We hadden een beetje overschat wat jongeren kunnen. We dachten dat we hen de hele avond konden laten helpen bij de zwemdisco maar achteraf was de tijd om te helpen voor hun veel te lang. Een half uurtje helpen in plaats van drie uur en naderhand samen opruimen werkt beter. Een aantal van die jongeren is aan ons blijven hangen. Misschien als vrijwilliger in de toekomst. Zij hebben ook weer vrienden die aansluiten bij activiteiten.”

Belang kennis en netwerk

“Door Corona is het een tijdje stil geweest. Soms was het lastig om de energie erin te houden. Voor de 5 mei-viering hadden we alles in kannen en kruiken, maar toen ging het niet door. Toen was ik er echt wel even klaar mee.

Rode draad in de hele coronaperiode was het contact met Scala. Het is fijn om elkaar te kennen en om met Harry en André te brainstormen. Kennis en netwerk, dat is belangrijk. Neem alleen al het voorbeeld van de statushouder die nu iets gaat doen. Soms duurt een gesprek maar een half uur en kan iets niet nu, maar wel binnen een half jaar. Zo vertelde Harry dat ze onlangs een actie hebben gehad met een rebus in een wijk. Is dat iets voor Haulerwijk? Uiteindelijk heeft de jongerenorganisatie iets vergelijkbaars gedaan. Ze hadden een puzzeltocht uitgezet, waarbij je allerlei letters moest zoeken in het dorp. De lokale ondernemers hadden een prijs beschikbaar gesteld. Prachtig om al die mensen op straat te zien.

Ik ben trots op de activiteiten die we als commissie hebben opgezet. Als je wat organiseert, dan verbind je mensen. Je gaat ergens heen, je ziet andere mensen. Door Corona zit je alleen maar thuis. Activiteiten helpen om een dorp leefbaar te houden. Zonder Corona hadden we veel meer gedaan. Maar na Corona hebben we een groot netwerk van vrijwilligers. Mensen die we adhoc bij een activiteit kunnen zetten. Een kleine behapbare taak.

Met veel mensen kom je een heel eind."

Resultaten	Mijn score (1-10) of: 	Toelichting
Tevreden over resultaten	9	
Bewoners voelen zich gehoord en betrokken	7	
Het draagvlak voor dorpsinitiatieven is vergroot	8	
Meer bewoners zijn actief geworden in het dorp	10	
Ideeën zijn uitgewerkt, dromen zijn werkelijkheid geworden	7	
Inzichtelijk is geworden wat bewoners zelf kunnen en waarvoor ondersteuning nodig is	8	
Bewoners zijn er meer voor elkaar	9	

3.7 STEENTJE BIJDAGEN AAN DE WIJK

Het verhaal van Ryan de Kock, Molukse wijk Oosterwolde

Ryan de Kock is 24 jaar en geboren en getogen in de Molukse wijk in Oosterwolde. Voor zijn studie verhuisde hij naar Groningen. Toen in maart 2020 de coronapandemie de kop opstak, raakte hij zijn bijbaantje kwijt en kon hij alleen online colleges volgen. Hij besloot geld te besparen en lekker terug te gaan naar zijn ouders. Hij heeft een sterke band met zijn ouders en goede herinneringen aan Oosterwolde. Door contacten met anderen werd het gevoel van vroeger aangewakkerd.

“In Oosterwolde vond ik veel oude bekenden. Naast mijn eigen vriendenkring, die van oorsprong ook bijna allemaal uit Oosterwolde komen, ook veel mensen die ik een hele tijd niet had gezien vanwege

studie of werk in de Randstad. Online colleges, online werken daar werd ik niet vrolijk van. Wanneer de laptop dichtgeslagen kon worden, deed ik dat dan ook meteen. Ik ging vaak naar het pleintje Belakanveld (Moluks voor 'veldje achter het huis'). Dit was dé plek om af te spreken, anderen te ontmoeten, een potje voetbal te spelen, een buurt-bbq en/of andere activiteiten te organiseren. We spraken veel over hoe het vroeger als klein kind was, hoe het de afgelopen jaren was en hoe het in de toekomst eruit moet zien. Hoe kunnen we er weer een levende wijk van maken, waar betrokkenheid en saamhorigheid is? De eenheid die er vroeger was, is al enige tijd verdwenen."

Zo is het balletje gaan rollen

"Na een paar dagen achter elkaar af te hebben gesproken op het pleintje in de wijk, kwamen we op het idee om een soort van keet te maken in de vorm van een serre. Allemaal zelf gefinancierd en in elkaar gezet. Ik kwam in gesprek met een oom die eerder de taak van vertegenwoordiger binnen de Molukse gemeenschap op zich had genomen. Hij vertelde over opbouwwerkers. Het begrip opbouwwerkers kende ik niet, maar het leek me erg interessant om eens langs te gaan voor een gesprek. Zo is het balletje gaan rollen.

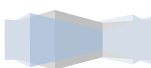
Harry en André vertelden over de mogelijkheden om dit project door middel van fondsen te financieren. Daardoor veranderde het idee van een serre tot een echte Baileo. Een traditioneel rieten huis dat in elk dorp centraal staat en dat wordt gebruikt voor verschillende soorten tradities en samenkomsten. De perfecte plek om de buurt met verschillende nationaliteiten bij elkaar te brengen en te verbinden. Samen met Josina Patty en Debbie de Kock heb ik in onze vrije tijd een projectplan opgesteld, een begroting gemaakt en een technische bouwtekening weten te regelen.

We zijn geen stichting of vereniging en zijn daarom in overleg gegaan met de wijkcommissie SAWONO. Ze ondersteunden het plan en onder hun vlag hebben we het Fonds Ooststellingwerf aangeschreven. Ze keurden onze aanvraag helaas af. Het bestemmingsplan moest eerst gewijzigd worden en we moesten verschillende vergunningen aanvragen. De totale kosten waren ongeveer € 3000. Hier hadden wij al rekening mee gehouden door deze kosten op te nemen in de begroting van de Baileo. Maar dat was volgens de gemeente niet de bedoeling en dat werd dan ook niet goedgekeurd. Met andere woorden: heb je een initiatief maar geen financiële middelen, dan kun je je idee maar beter voor jezelf houden, want een tegemoetkoming hoef je niet te verwachten. Ik heb meerdere malen te horen gekregen, dat de gemeente blij was dat er eindelijk jonge initiatiefnemers waren. Maar het werkt natuurlijk niet motiverend naar jonge initiatiefnemers als je een aanvraag afkeurt en niet eerst in gesprek gaat om naar een oplossing te zoeken."

Zonder hen was het idee klein gebleven

"De teleurstelling hebben we als initiatiefgroep even laten bezinken. Na enige tijd is er weer contact geweest tussen Harry en mij. We hebben van beide kanten besloten om dit project even aan de kant te zetten en op de lange baan te schuiven. Er ligt al een keurig plan. De volgende stap is het maken van een plan om de vergunningen te financieren en kijken wie betrokken wil zijn bij het volgende project. Harry gaat in ieder geval in gesprek met dorpencoördinator Oscar Weehuizen over een eventueel vervolg van dit plan.

Harry en André hebben ons enorm geholpen. Ze hebben verschillende opzetjes gemaakt voor de aanvraag van de fondsen. Ze weten welke criteria de gemeente graag ziet. Is het milieuvriendelijk, wat brengt het, wat brengt het de gemeenschap, etc. Dit konden wij dan verwerken in het rapport. Ze hebben er ook voor gezorgd dat we groter gingen denken. Van een serre-achtig iets naar een Baileo.

We hebben mogen dromen over hoe we het echt hadden willen doen. Helaas mocht het nu niet zo ver komen, wellicht in de toekomst. Daarnaast zijn we als individuen gekomen, maar als initiatiefgroep verdergegaan.

Ik ben via Harry en André gelinkt aan de buurtsport coach en de jongerenwerker van Scala. Die hebben mij benaderd om actief te blijven bij de wijk omdat er op dit moment niemand actief is. We denken aan een voetbaltoernooi voor kleine kinderen om de tijd door te komen.

Zo kan ik toch een soort van beweging brengen onder jongeren en mijn steentje bijdragen aan de wijk.”

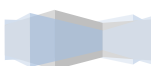
Resultaten	Mijn score (1-10) of: 	Toelichting
Tevreden over resultaten	3	Nu geen resultaat, maar de plannen liggen klaar voor de toekomst
Bewoners voelen zich gehoord en betrokken	8 2	Wel door de opbouwwerkers Niet door de gemeente
Het draagvlak voor initiatieven in de wijk is vergroot	6	Er is een groep jongeren die iets wil, maar niet iedereen weet hoe je dat aanpakt
Meer bewoners zijn actief geworden in de wijk	–	–
Ideeën zijn uitgewerkt, dromen zijn werkelijkheid geworden	–	Dromen zijn uitgewerkt, niet uitgekomen
Inzichtelijk is geworden wat bewoners zelf kunnen en waarvoor ondersteuning nodig is	8	Als student weet je nog niets van fondsaanvragen De ondersteuning heeft gezorgd voor zelfontwikkeling/leren
Bewoners zijn er meer voor elkaar	–	–

3.8 DORPSKAMER APPELSCHA, EEN OPEN HUIS VOOR ALLEMAAL

Het verhaal van Irene Visser en Siepie de Boer uit Appelscha

Irene heeft het prille begin van de dorpskamer meegemaakt, Siepie is later aangehaakt. De afgelopen periode is er veel gebeurd. Ze hebben nieuwe mensen ontmoet, nieuwe werelden zijn open gegaan, ze hebben veel geleerd en zitten vol plannen...

“Er is veel gebeurd, ook al in de periode hiervoor. Maar er moet ook nog heel veel gebeuren. Fijn, dat André hiervoor een stappenplan heeft gemaakt. We hebben nu een kleine kern die de kar trekt. Onderweg zijn mensen afgehaakt, maar ook aangehaakt. Ook jongelingen, dertigers. Leuk als aanvulling op al die ‘grijze bollen’. We zitten straks bij Riemsoord en dat heeft al een grijze uitstraling. Het zijn twee echte Appelschaasters, creatieve geesten die we nodig hebben om hier iets neer te zetten en mensen enthousiast te krijgen. Straks hopen we ook veertigers en gezinnen aan te spreken. De bedoeling is dat de Dorpskamer voor alle leeftijden is; een open huis voor allemaal.”

Drie poten die gaan samenwerken

“In de Dorpskamer gaan drie poten samenwerken: Riemsoord (Zorggroep Lianté), woningcorporatie Actium en onze Stichting Dorpskamer. De Stichting is inmiddels opgericht, de bankrekening is onderweg. Al die papieren en formaliteiten zijn wel een ding. Nu moet ik me erin verdiepen. Ik ben liever bezig met de handen, daar word ik blijer van. Aan de andere kant geeft het ook voldoening: het is weer geregeld. De route lopen van een Stichting oprichten en wat dat inhoudt (doelstelling, visie en waaraan je moet voldoen) geeft inzicht en daar leer je van. Er staat bijvoorbeeld in dat je inkomsten moet genereren en waar je op aangesproken kunt worden. Help, waar ga je me straks op aanspreken terwijl ik nog aan het leren ben? De enige manier is om het samen te doen. Na het tekenen bij de notaris zijn we even naar de bakker gegaan voor gebak. ‘U weet vast niet wat we te vieren hebben’, zeiden we daar. ‘Voor de Dorpskamer, u bent van harte welkom!’ ‘Wie weet’, was het antwoord. ‘Nu heb ik het nog te druk’.

Wij als Stichting zijn eigenaar van de Dorpskamer en beheren deze. De Dorpskamer viel in aanloop onder de paraplu van het Plaatselijk Belang. Sinds het een aparte Stichting is, zijn we volledig onafhankelijk.

Jan van Gelderen, de voorzitter van het Plaatselijk Belang, heeft geholpen bij het opstellen van de begroting voor fondsaanvragen. Er is inmiddels geld binnengekomen van het Iepen Mienskipsfûns en van de gemeente Ooststellingwerf. Ergens heb ik gelezen dat we eind van het jaar iets moeten overleggen. Heb je het geld wel gebruikt? Is het ten goede gekomen aan het doel en de doelgroep waarvoor het bedoeld was? Daar kan ik het benauwd van krijgen. Maar toch, het zal wel los lopen.

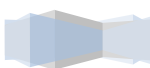
Het is belangrijk dat wij goed weten wat onze verantwoordelijkheden zijn en hoe we het willen inrichten voor anderen, die ook gebruik gaan maken van de Dorpskamer. Daar gaan we afspraken over maken: hoe ziet het programma eruit en welke groepen hebben we in huis? Deze week hebben we samen met André een concept-samenwerkingsovereenkomst gemaakt. Die hebben we daarna doorgenomen en gecorrigeerd. Het is goed om zoiets door te spreken. Dit moet ook gebeuren, vóórdat we andere mensen spreken. Mensen gaan ons vragen stellen; als wij het niet weten komt het niet goed. Morgen gaat de samenwerkingsovereenkomst naar Actium.”

Klein beginnen

“We zijn een enthousiaste club, maar de vraag is: slaat het aan? Wat willen wij en wat wil het dorp? Vanwege corona hebben we nog geen dorpsgesprek kunnen hebben. Bij veel mensen is de Dorpskamer misschien ver weggezaakt. Haken ze straks nog aan? We willen delen met het dorp wat we gedaan hebben en ook weten van hun wensen zijn. Straks is het april en is er nog niets. Ik zou zo graag een deurtje open doen.

Het idee is om klein te beginnen. Twee of drie dagdelen open gaan en kijken hoe het draait. In principe altijd een vrije inloop en een stamtafel waardoor mensen zich uitgenodigd voelen om een krantje te lezen of samen een praatje te maken. Daarnaast zijn allerlei activiteiten denkbaar: handwerken, klaverjassen, een leesclub. Dat hangt af van de indeling van iedere partij. Alles moet nog vorm krijgen, het is ook afhankelijk van vrijwilligers. De ene vraagt: wat wil je dat ik doe? De ander vertelt wat hij/zij het dorp wil brengen.

Er zijn enorm veel verenigingen in het dorp, daar wist ik niets van. En het overzicht van activiteiten is heel versnipperd. We hopen dat al die kleine initiatieven, die hun eigen publiek zoeken en reclame maken, meer verbonden raken. Dat bijvoorbeeld de schildersclub of de pottenbakster de krachten willen bundelen en iets willen delen. Dan krijg je een groter bereik en kan je elkaar verrijken.

André heeft zich écht verbonden aan ons initiatief. Hij is steeds de motor. Hij weet de route te vinden, zet lijnen uit, houdt stappen vast. Hij weet wie je moet benaderen, hij zorgt voor overleg met organisaties, regelde een bezoek aan een Dorpshuis in Aduard. Het is zijn werk, maar hij doet het met enthousiasme en levendigheid en geeft ons vertrouwen.

We hebben hem nog nodig. Je bent voorlopig niet van ons af!”

3.a Het verhaal van de Begeleidingscommissie Opbouwwerk

“Doen we de goede dingen en doen we de dingen goed”?

Om het opbouwwerk te ondersteunen is er een begeleidingscommissie opbouwwerk in het leven geroepen. De commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de dorpen, de wijk Oosterwolde Noord-Oost, de dorpencoördinator en een beleidsambtenaar van de gemeente Ooststellingwerf. De commissie heeft tot doel feedback te geven op de inzet van het opbouwwerk, commentaar te geven op de gekozen oplossingsrichtingen en te leren van elkaars oplossingen in de verschillende dorpen. De commissie wordt anderzijds weer gevoed door de signalen en aandachtspunten die het opbouwwerk tegenkomt tijdens het werk in de dorpen en wijken. Op deze manier houden we elkaar scherp en wordt de voortgang en kwaliteit van de inzet van het opbouwwerk goed bewaakt. De commissie komt eens in de zes weken bijeen.

3.9 MEEDENKEN EN SAMEN DINGEN VOOR ELKAAR KRIJGEN

Het verhaal van Maarten Jeronimus

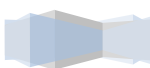
Maarten Jeronimus is voorzitter van Dorpsbelang Fochteloo en sinds 2019 lid van de begeleidingscommissie. Een dikke map met papieren die hij op tafel legt, maakt duidelijk dat er sindsdien het nodige de revue gepasseerd is.

“Begin 2019 ben ik aangehaakt bij de begeleidingscommissie. De dag van de lezing op 19 september was ik verhinderd. De beide opbouwwerkers willen graag van leden uit de diverse Dorpsbelangen horen of ze goed bezig zijn en via ons een vinger tussen de deur van dorpen krijgen: kunnen we wat voor jullie betekenen? Er kwamen dus twee vragen op mij af: wat kan ik betekenen voor de begeleidingscommissie en wat kan het opbouwwerk voor Fochteloo betekenen? Over die laatste vraag was ik toen helder: alles loopt. Nu is dat anders, corona.

Het ‘nare’ was dat de dorpen die dan hun vingers opsteken al verder zijn. Het overige speelde zich af buiten mijn gezichtsveld. Inmiddels heb ik ontdekt dat er een duidelijk onderscheid is tussen het fenomeen opbouwwerk en dorpencoördinator. De dorpencoördinator Marten Tel heeft ook contact met Plaatselijke en Dorpsbelangen, maar is intermediair tussen hen en de Gemeente. Hij is oproepbaar als je procesproblemen hebt richting de Gemeente. Dat is behulpzaam als ik in het gemeentehuis iets voor elkaar wil krijgen en dat werkt goed. Het opbouwwerk heeft contact met Dorpsbelang in het belang van het dorp. Het opbouwwerk, zo heb ik geleerd, is nadrukkelijk bezig om mee te denken en samen dingen voor elkaar te krijgen. Wel enthousiasmeren, maar ervoor waken om werk uit handen te nemen.”

Wel en wee

“In het verleden ben ik betrokken geweest bij de ontsluiting van de Molukse kampen in Fochteloo. Daarom ben ik zijdelings geïnteresseerd in het plan van de Molukse gemeenschap in Oosterwolde om

een muziekkoepeelachtige marktplaats als ontmoetingsplek te realiseren. Dat dreigt nu planologisch vast te lopen. Nu komt het erop aan dat de gemeente afstapt van de oude manier van regelgeving met allemaal loketten. Uitgangspunt is één loket en één regelgeving: de omgevingswet. Ik zeg: ga in overleg; we gaan er hiervan uit dat de burger een reëel, gezond en gegrond voorstel doet. Wees positief en doe maar gewoon. Kijk naar de gedachte erachter en vraag niet om moeilijke projectplannen. Dat is hun bescheidenheid, ze hoeven niet zo nodig op de voorgrond. Houd er alleen rekening mee dat ze hun eigen feestje willen vieren als het er staat. Ze hechten aan de eigen identiteit. Ik ben overigens wél positief over de Gemeente hoor. Ik denk niet dat ze zo star zijn als het nu klinkt. Maar je moet overleggen.

Met de discussie over de bestuurscoach heb ik me niet al te nadrukkelijk bemoeid. Het plan had te maken met een aparte taak en functie van iemand die besturen kon begeleiden. Ik dacht toen: als je dat in een projectplan giet met centen erbij, dan krijg je niets. Integreren in de toekomstplannen van het opbouwwerk is beter. Daar zijn ze op doorgedaan en ik vind het verstandig om die zwaai te nemen.

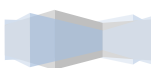
In Appelscha zijn ze begonnen met hun ontmoetingskamer. Dat is een goed ding, hoewel ik wel mijn vraagtekens heb bij het percentage inwoners van Appelscha dat er zal komen. Maar een ontmoetingskamer met veertig mensen is óók iets. Plaatselijk Belang in Appelscha heeft in zekere zin concurrentie van de ondernemers daar. Ze zijn maar kleine wietjes in een uurwerk. Het is dankzij het opbouwwerk dat er nu iets staat. Men had wél de gedachte, maar wist niet hoe er te komen.

Oosterwolde-Noord zocht ook een eigen ruimte. Die kregen te maken met de visie van zorghuizen, met bouwkundige plannen die mee verhuizen. Concurrentie in de zorg is ook een ding. ZuidOostZorg is gestart met een dagopvang voor thuiswonende licht-dementerende ouderen. Die zijn verkeerd bezig, denk ik dan. Waarom laten ze hun eigen bewoners daar niet gebruik van maken terwijl ze deze doelgroep overlaten aan één van de vele kleinschalige particuliere initiatieven (bijvoorbeeld in een van de vele zorgboerderijen)? Daar kunnen mensen al of niet iets met dieren doen, of gewoon buiten zijn. Dat sluit aan bij datgene waarvan deze gemeente goed is voorzien, in plaats van onder hun duiven te schieten.”

Voorlopig gaan we door

“We hebben het erover gehad of het nodig is om als begeleidingscommissie door te gaan. Voorlopig gaan we door als klankbord, er was niemand die aarzelde. De mannen komen problemen tegen. Ze hebben ons nodig voor de evaluatie; ze moeten een verslag leveren richting de politiek: dit hebben we gedaan en dit hebben we nog nodig. Wij zijn een morele steun en een kennissteun voor deze mannen. Stuk voor stuk zijn we lang zittende bezige baasjes met ervaringskennis. Als het moet kunnen we ook elkaar tegengas geven: nu overdrijf je een beetje.

Het moet meer bekend worden, dat je aan deze twee mannen iets kunt hebben. Dorpsbelangen zullen struikelen over een gebrek aan vrijwilligers, daar moet iets op gevonden worden. Fochteloo is zo'n voorbeeld van een dorp waar de gemiddelde leeftijd een dingetje wordt. Jongeren trekken weg. Zelf ben ik inmiddels demissionair voorzitter zoals dat heet. We kunnen geen vervanging vinden. Zo lang de leemte er is draaien we door, maar ik onderneem geen initiatieven meer.”

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Wat vertellen de verhalen over wat leeft en speelt bij bewoners in wijken en dorpen?

4.1.1 Conclusies

Uit de verhalen komen thema's naar waar bewoners en initiatieven tegenaan lopen en mee worstelen. In deze paragraaf schetsen we deze in 5 thema's:

1. Bewoners willen vooral concreet bezig zijn, maar organisatie en samenwerking zijn ook nodig

- Weinig inwoners willen nog bezig zijn met belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding;
- De organisatie van plaatselijk belang en de samenwerking met inwoners moet hier en daar onder de loep genomen worden.
- Er is weinig animo voor bestuurlijke en vertegenwoordigende taken: voorzitters, penningmeesters en secretarissen voor vrijwillige besturen zijn soms moeilijk te vinden.
- Inwoners willen vooral als vrijwilliger bijdragen aan concrete activiteiten.
- Nieuwe vormen van vrijwillige inzet zijn nodig. Samen zoeken naar waar de energie zit en deze benutten.
- Inzetten van nieuwe manieren om vrijwilligers te werven en te behouden.
- Initiatieven willen graag aansluiten bij de behoeften van (andere) bewoners.
- Het is van belang dat nieuwe initiatieven lokaal samenwerken met bestaande activiteiten en voorzieningen.

2. Er is behoefte aan gelijkwaardige samenwerking met organisaties en overheidsinstellingen

- Inwoners voelen zich regelmatig niet gehoord of serieus genomen door de gemeente.
- De provincie kiest een heel formele opstelling wanneer inwoners overlast aanklaagt.
- Er wordt veel gepraat óver bewoners en initiatieven, maar weinig mét bewoners en initiatieven.
- De samenwerking en communicatie van vrijwilligersinitiatieven met andere organisaties (woningcorporatie, zorg, ondernemers) kan soepeler.

3. Realiseren van ontmoetings (plekken)

- In verschillende dorpen en wijken is behoefte aan een eigen plek voor ontmoeting en binding. Op verschillende plekken wordt hier al aan gewerkt.
- Lokale activiteiten zijn nu versnipperd. Door een ontmoetingsplek wordt verbinding tussen mensen, initiatieven en activiteiten makkelijker.
- Bewoners hebben behoefte aan (nieuwe) contacten en verbinding.
- Er zijn netwerken en kennis die gedeeld kunnen worden.
- Een ontmoetingsplek moet goed aansluiten bij behoeften van bewoners.
- Mét elkaar praten en niet óver elkaar in de buurt of het dorp. Zorgen dat mensen van verschillende achtergronden en leeftijden elkaar ontmoeten.

4. De ingewikkeldheid van regelgeving, fondsenwerving en financiën

- Ingewikkelde regels en procedures schrikken mensen af om initiatieven of activiteiten te ontplooiën, maken dat ze geen zitting willen nemen in een bestuur of bezorgen hen een hoop stress.
- Het gaat bv om fondswerving, financiën, verzekeringen, vergunningen, aansprakelijkheid, onderhoud, oprichten stichting, opstellen samenwerkingsovereenkomst.

5. Welzijn-gerelateerde aandachtspunten

- Inwoners signaleren soms (individuele) problematiek, bv eenzaamheid, drugs, psychische problemen, overbelasting mantelzorgers. Daar willen zij dan graag op inspelen maar weten niet hoe.
- De integratie en participatie van nieuwkomers kan meer aandacht krijgen.

4.1.2 Aanbevelingen

Ad 1 Bewoners willen vooral concreet bezig zijn, maar organisatie en samenwerking zijn ook nodig

- a. Ondersteun organisaties en verenigingen bij het vormgeven van een nieuwe aanpak rond vrijwilligerswerk.
- b. Help Plaatselijk Belang-besturen en andere besturen met nieuwe wijzen van inrichten van het werk samen met de inwoners.
- c. Geef meer aandacht aan 'bestuurscoaching' door het opbouwwerk.
- d. Probeer een netwerk van deskundige vrijwilligers op te richten die organisaties willen helpen met hun specifieke expertise of mogelijkheden.

Ad 2 Er is behoefte aan gelijkwaardige samenwerking met organisaties en overheidsinstellingen

Gemeente en professionele organisaties (welzijn, zorg, ondernemers):

- a. Neem inwoners serieus en ga een gelijkwaardige relatie aan.
- b. Geef het goede voorbeeld, practice what you preach. Handel naar de kernwaarden van de organisatie (Kernwaarden van de gemeente zijn bv. vertrouwen in inwoners, samenwerken, durven doen wat nodig is, vertrekken vanuit de leefwereld, lef/sturen op effect).
- c. Durf je kwetsbaar op te stellen.
- d. Durf te kijken naar belemmeringen binnen de eigen organisatie die 'Nieuw Samenspel' (samenwerking tussen bewoners, organisaties en gemeenten) in de weg staan.

Ad 3 Realiseren van ontmoetingsplekken

Gemeente:

- a. Durf de keuze voor ontmoetingsplekken neer te leggen bij bewoners.
- b. Zoek actief mee naar een oplossing wanneer er belemmeringen zijn.

Ad 4 De ingewikkeldheid van regelgeving, fondsenwerving en financiën

- a. Ontzorg vrijwilligers voor wat betreft ingewikkelde regelgeving en procedures. Zorg voor ondersteuning door de gemeente, opbouwwerkers of vrijwillige of professionele experts.

Ad 5 Welzijn-gerelateerde aandachtspunten

- Inwoners(groepen) kunnen in hun dorp/wijk (in samenspraak met professionals) onderzoeken of initiatieven ontplooid kunnen worden om anderen te helpen.
- Dorps- en wijkgenoten zijn ook vaak bereid om elkaar te helpen.
- De gemeente kan er beter voor zorgen dat inwoners goed weten waar ze met welke zorg of vraag terecht kunnen.

4.2 Wat vertellen de verhalen over (f)actoren die belemmerend of stimulerend werken op het realiseren van ambities van initiatieven

4.2.1 Conclusies

Belemmerende & stimulerende (f)actoren spelen op verschillende niveaus:

- In de samenwerking tussen bewoners (microniveau);
- In de samenwerking tussen bewoners en organisaties (mesoniveau);
- In de samenwerking van bewoners en gemeente (macroniveau).

Belemmerende (f)actor	Stimulerende (f)actor
<p>Micro</p> <ul style="list-style-type: none"> • Functioneren besturen (zakelijk en interne gerichtheid), daardoor geen aanwas jonge mensen; • Behartigen individueel belang in plaats van collectief belang; • Emoties: angst om aansprakelijk gesteld te worden; • Verbinding kwijt zijn met bewoners, missen ontmoetingsplek; • Versnippering van informatie activiteitsaanbod. 	<p>Micro</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik maken van aanwezige talenten, gebruik maken van verschillen zoals in het verhaal van Langedijke; • Krachten bundelen zoals in Appelscha en Makkinga; • Saamhorigheid bevorderen zodat je meer voor elkaar krijgt ; • Een dorpskamer waar alles samen kan komen.
<p>Meso</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onbekendheid meerwaarde opbouwwerk; • Concurrentie in de zorg; • Handelen vanuit organisatiebelang. 	<p>Meso</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beroep kunnen doen op Opbouwwerk; • Horizontale verhouding met opbouwwerk: iemand die naast bewoners staat en het beste van zichzelf geeft; • Deel zijn van en deelnemen aan netwerken en samenwerkingsverbanden; • Samenwerken vanuit praktijksignalen • Elkaar kennen, elkaar ontmoeten, ervaringen uitwisselen zoals in Haulerwijk.
<p>Macro</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hokjesdenken; • Wet- en regelgeving; • Bezuinigingen op sociale basis. 	<p>Macro</p> <ul style="list-style-type: none"> • In gesprek gaan, luisteren naar en verplaatsen in bewoner.

4.2.2 Aanbevelingen

Ad Microniveau: Samenwerking tussen bewoners

- a. Wees niet bang voor het onbekende, durf te dromen;
- b. Verbind je écht aan een initiatief. Geef het beste van jezelf, wees authentiek.

Ad Mesoniveau: Samenwerking tussen bewoners en organisaties

- a. Neem elkaar serieus. Luister, waardeer elkaars inbreng;
- b. Zorg voor goede onderlinge communicatie;
- c. Werk samen, neem deel aan netwerken.

Ad Macroniveau: Samenwerking tussen bewoners en gemeente

Zie de aanbeveling in paragraaf 4.1.2.

4.3 Wat vertellen de verhalen over de effecten van de ondersteuning van het opbouwwerk?

4.3.1 Conclusies

- Er is wat in beweging gezet. Mensen zijn uit hun hok gekomen. Voelen zich gesterkt en gesteund, gehoord en gezien. Mensen durven te dromen; de drive is er
- Er is sprake van persoonlijke ontwikkeling van bewoners, bewoners zijn gegroeid; zijn anders gaan denken en doen
- De samenwerkingsbereidheid van bewoners is enorm
- Mooi om te zien dat indicatoren die bewoners noemen sporen met die van de opbouwwerkers

Indicatoren Bewoners	Indicatoren Opbouwwerk
<ul style="list-style-type: none">• Ideeën zijn verder gebracht• Deuren gaan open• Iets gekregen, waarop je kunt doorborden• Samen dingen voor elkaar gekregen• Mensen zijn verbonden• Samen de schouders eronder• Krachten gebundeld• Verder geholpen	<ul style="list-style-type: none">• Inwoners zijn tevreden over resultaten• Inwoners voelen zich gehoord en betrokken• Het draagvlak voor initiatieven is vergroot• Meer bewoners zijn actief geworden in het dorp• Ideeën zijn uitgewerkt, dromen zijn werkelijkheid geworden• Inzichtelijk is geworden wat bewoners zelf kunnen en waarvoor ondersteuning nodig is• Bewoners zijn er meer voor elkaar

4.3.2 Aanbevelingen (algemeen)

Iets extra's – een stimulans – blijft nodig, want de situatie in wijken en dorpen verandert continu. Mensen, veelal vrijwilligers, vliegen in en uit, haken aan en af. Het is continu nodig om (het kapitaal van) bewoners te blijven versterken. De rol en de aard van de ondersteuning van het opbouwwerk kan wel veranderen al naar gelang de situatie hierom vraagt. In de volgende paragraaf wordt dit aan de hand van een voorbeeld toegelicht.

- Zie bewoners als samenwerkingspartners en benader hen als volwaardige samenwerkingspartners.
- Beschouw bewoners als held in dorps- en wijkontwikkeling en het opbouwwerk als medestander (een helpende, dienende rol).
- Waardeer en evalueer de rol van de begeleidingscommissie.
- Focus op resultaten op lange termijn.

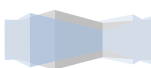
5. Doorkijk naar de toekomst

Het nut en noodzaak van de inzet opbouwwerk heeft zich de afgelopen anderhalf jaar bewezen, gezien de verhalen en uitkomst van het rapport. Structurele inzet verdient aanbeveling omdat in een aantal dorpen en wijken een begin is gemaakt met initiatieven en processen die een lange adem vereisen. Als nú de ondersteuning wordt verminderd, of in het slechtste geval helemaal wordt gestopt, zullen deze initiatieven en ingezette processen worden vertraagd of verdwijnen. Want wie gaat er dan naast die bewoners staan? Het is nu de tijd om te gaan oogsten, om de investering terugbetaald te krijgen. Een Dorpskamer in Appelscha, een mooi leefbare wijk in het Haerenkwartier, uitbreiding van de samenwerking in Makkinga, een stillere weg in Noord en wellicht een Baileo in de toekomst.

Maar daarmee is het niet klaar, want nieuwe ontwikkelingen vragen weer om andere ondersteuning die de initiatieven verder kan brengen.

5.1 Concrete vervolgstappen:

- Inzet van het opbouwwerk bij het realiseren van de functie van bestuurscoach.
- Ondersteuning bij het realiseren van verschillende ontmoetingsruimten, Appelscha, Oosterwolde Noord en Noord Oost en het Haerenkwartier.
- Samen met bewoners werken aan het nieuwe samenspel: samenwerken op basis van gelijkwaardigheid, inwoners, organisatie en gemeente. Dit geldt voor de meeste dorpen maar is nu concreet in Haulerwijk, Makkinga en Appelscha.
- Leren van elkaar blijft een belangrijk onderwerp. Het opbouwwerk kan hierbij stimuleren en faciliteren zodat mooie praktijkvoorbeelden inspireren voor dorpen en wijken in de gemeente Ooststellingwerf.
- Samenwerking met dorpencoördinatoren intensiveren en verder afstemmen, zodat er complementair aan elkaar gewerkt kan worden met als doel dat inwoners zich gezien en gehoord voelen.
- Opbouwwerk vraagt onderhoud: Opbouwwerk begeleidt de processen van initiatieven van inwoners vaak in samenwerking met instellingen en overheidsinstanties. Dat vergt een lange adem en is nooit af, immers elke fase vraagt om andere ondersteuning. Met als voorbeeld het initiatief van de Dorpskamer Appelscha onderscheiden we vier fases:
 1. Agenderen, initiëren en inventariseren (dorpsgesprekken in Appelscha).
 2. Operationaliseren, concreet en werkbaar maken van de onderwerpen. (formeren van vier werkgroepen in Appelscha waarvan één de werkgroep accommodatie is).
 3. Begeleiding en ondersteuning. Van idee, naar plan, naar realisatie van het initiatief. (proces in Appelscha: het werkelijk realiseren van de dorpskamer).

4. Adviseren en consulteren. (de dorpskamer is gerealiseerd nu komt het er op aan om goed inhoud te (blijven) geven aan deze nieuwe voorziening).

5.2 Werkgeverschap

Bij aanvang van de pilot was het uitgangspunt dat de opbouwwerkers zo onafhankelijk mogelijk hun werk zouden kunnen doen. Een sollicitatiecommissie bestaande uit bewoners van de dorpen en de gemeente benadrukte deze werkwijze. Er werd voor gekozen om de opbouwwerkers onder te brengen bij Scala-Welzijn vanwege het netwerk dat Scala heeft binnen de gemeente Ooststellingwerf. Bovendien zijn er korte lijnen naar het jongerenwerk, de buurtsportcoaches en Plek voor Talent en is er ondersteuning vanuit het management. Dit is tot uiting gekomen in de verschillende activiteiten de afgelopen periode. Daarnaast is de Begeleidingscommissie Opbouwwerk in het leven geroepen om de kwaliteit van de inzet te bewaken, en dicht bij het doel van de inzet te blijven; noem het 'inhoudelijk werkgeverschap'.

De conclusie van de Begeleidingscommissie is dat de opbouwwerkers er goed in zijn geslaagd de onafhankelijkheid te behouden, wat de kwaliteit van het werk ten goede is gekomen zoals blijkt uit de verhalen. De commissie doet de aanbeveling dat de inzet van het opbouwwerk op dezelfde manier wordt voortgezet.

